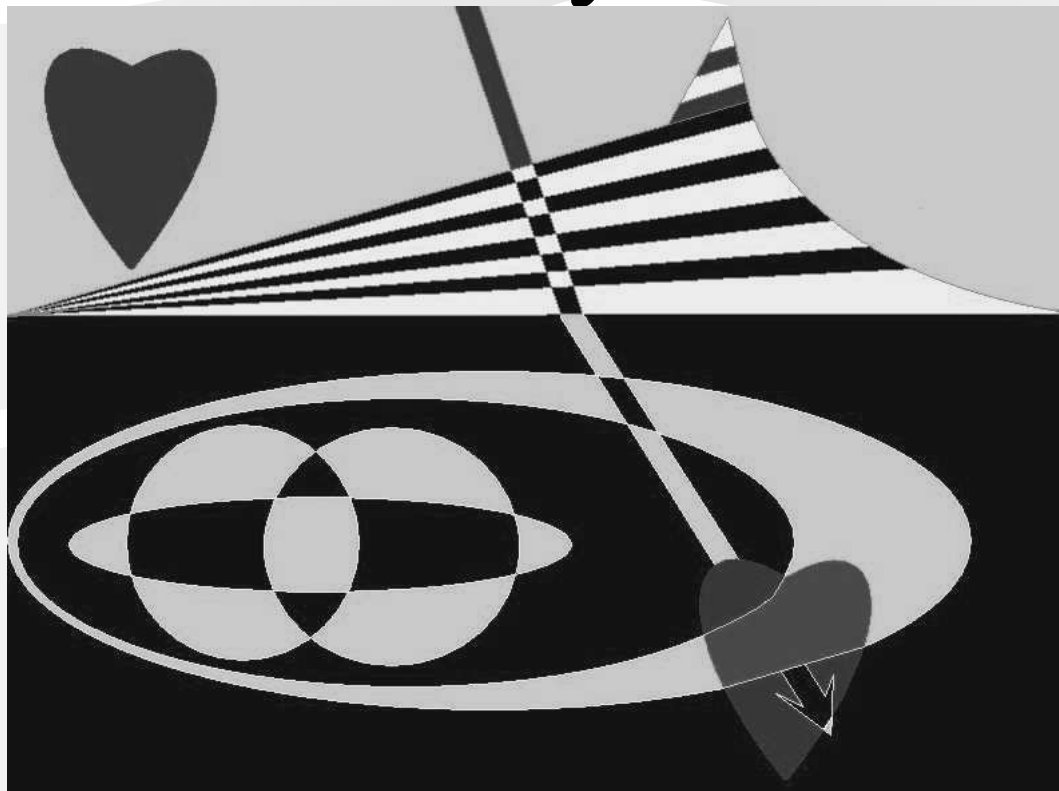

Zásady použití antivirotik, antimykotik a antiparazitárních látek u různých infekcí

Základy antimikrobiální terapie – VSAT081

Týden 10 Ondřej Zahradníček

Antivirotika (virostatika)

- Používají se jen u závažných virových infekcí, běžné se léčí symptomaticky
- U velkého množství virů ani neexistuje adekvátní antivirotická léčba
- V praxi se zatím nepoužívá in vitro testování citlivosti virů na antivirotika
- Léčba se proto opírá spíše o zkušenosti ze změn účinnosti jednotlivých preparátů
- Zpravidla mají smysl jen je-li infekce zachycena v inkubační době nebo ve fázi prodromů, ne u rozvinuté infekce

Léky účinné proti herpesvirům

- Používají se lokálně i celkově
- Působí proti replikaci virů

acyklovir	HSV 1 a 2 (VZV)	Po 8 h	p. o., i. v., lokálně
famcyklovir	HSV 1 a 2	Po 8 h	i. v.
gancyklovir	CMV	Po 12 h	i. v.

Při oparu lokalizovaném na rtu lze údajně též použít extrakt z meduňky (*Mellisa officinalis*), který obsahuje např. kyselinu rozmarýnovou. Extrakt má být účinný především v počátečních stádiích onemocnění.

Léky účinné proti chřipce

- Ovlivňují penetraci viru do buňky
- Používají se u oslabených osob
- Na rozdíl od očkování nelze použít k prevenci
- Starší: amantadin a rimantadin, ztrácejí účinnost (proti klasické chřipce)
- Oseltamivir a zanamivir jsou modernější a účinnější preparáty, k použití i proti H5N1

Antiretrovirotika

- Dosud nenalezeno stoprocentně účinné antivirotikum
- Většina jsou to nukleotidová analoga, inhibitory reverzní transkriptázy
- Používán zidovudin, didanosin, zalcitabin, vyvíjejí se další (dr. Holý – PMPA)
- Samozřejmě podstatné je i řešení přidružených oportunních infekcí apod.

Další antivirotika

- Interferony se používají v léčbě hepatitid, papilomavirových infekcí, VZV aj.
- Podofylotoxin se používá lokálně proti condyloma acuminatum
- Z dalších se používá vidarabin, foscarnet, iododeoxyuridin a mnoho dalších
- Rozvoj antivirotik je očekáván

Antimykotika

- Antimykotika jsou léky na houby.
- Lokální antimykotika se používají u nekomplikovaných kožních a slizničních mykotických infekcí
- Celková léčba je však často nutná i v těchto případech s ohledem na střevní resevoir
- Vždy je potřeba brát v úvahu ekologické faktory – kdy je houba patogenem, kdy pouhou kontaminantou
- Velmi důležité je zjistit, PROČ k mykóze došlo (imunodeficit? Léčba atb? Diabetes?)

Polyenová antimykotika

- Amfotericin B je účinné, ale velmi toxické antimykotikum. Nefroxicita se pětinasobně sníží podáním na lipidovém nosiči
- Ovlivňuje permeabilitu buněčné membrány
- In vitro fungicidní, ale in vivo jen -statický
- Nepůsobí příliš na dermatofyty, ale na kvasinky má dobrou účinnost i při rezistenci na azolová antimykotika
- Není vhodná kombinace s azoly, naopak se doporučuje synergická kombinace s flucytosinem

Azolová antimykotika I

- Oblíbená málo toxická antimykotika pro celkovou i lokální léčbu mykóz
- Inhibice syntézy ergosterolu v membráně
- Nevýhodou je rezistence některých druhů kvasinek na některé z těchto preparátů
- Vorikonazol je jako jediný fungicidní u vláknitých hub. U kvasinek je stejně jako ostatní jen fungistatický
- Vorikonazol je také jako jediný účinný také u fusarií a scedosporií

Azolová antimykotika II

- Jako jediné existují i v perorální formě
- K léčbě systémových mykóz se používá itrakonazol, a nový vorikonazol
- Ketokonazol, flukonazol se používají spíše k.celkové léčbě slizničních mykóz, je-li třeba
- Flukonazol je dobře snášen a je účinný, avšak *Candida crusei* je primárně rezistentní
- Pro lokální použití klotrimazol, ekonazol, mikonazol a další

Analoga nukleotidů

- Flucytosin (5-fluorocytosin) se v buňce houby mění na cytostatikum, kdežto člověk ho příliš nemetabolisuje
- Nedoporučuje se podání v monoterapii, spíše v kombinaci s amfotericinem B.
- U dětí lze monoterapii použít u kandidózy močových cest.

Capsofungin

- Capsofungin (CANCIDAS) je echinokandidové antimykotikum inhibitorem buněčné stěny hub.
- Jako jediný je fungicidní u kandid. U vláknitých hub se fungistatický
- Nebývají na něj rezistence

Jodid draselný

- Opomíjená terapie některých kandidóz

Přehled použití antimykotik

Aspergilóza, aspergilom	Itrakonazol (amfotericin B) + chirurgické řešení
Kandidóza – septický stav	Amfotericin B, flukonazol
Kandidóza kožní a slizniční	Flukonazol + lokální čág
Kryptokokóza	Amfotericin B + flucytosin
Mukormykóza	Amfotericin B
Dermatomykózy	Ketokonazol

Antiparazitární látky

- Antiparazitární látky je souhrnný název pro látky působící proti parazitům
- Ve skutečnosti je tato skupina různorodá tak, jako jsou různorodí paraziti sami
- In vitro citlivost se u parazitů netestuje
- Chemoprofylaxe malárie – snad jediný případ, kdy se antimikrobiální látka používá dlouhodobě k profylaxi
- Dělí se na antiprotozoika, anthelmintika a látky proti vnějším parazitům

Přehled antiaparazitárních látek

- Proti střevním prvokům metronidazol
- Proti trichomonádám rovněž
- Proti malárii chinin, pyrimetamin, chlorochin (kromě *Plasmodium falciparum*)
- Proti pneumocystám ko-trimoxazol!
- Proti hlísticím mebendazol, pyrantel aj.
- Proti motolicím prazikvantel
- Proti tasemnicím niklosamid, prazikvantel
- Proti členovcům HCH, permethrin aj.

Za domácí úkol

- **Výzkumné centrum Nová antivirotika a antineoplastika**

<http://www.faf.cuni.cz/Centrum/>

- **Dávkování antivirotik, antimykotik a antiparazitárních látek**

<http://www1.lf1.cuni.cz/~hrozs/atb1.htm#Davyamyk>

- **Používání antimykotik**

<http://kmil.trios.cz/antimyk03.htm>

Děkuji za pozornost

Použitá literatura:

O. Lochmann: Stručný
průvodce léčbou antibiotiky
a chemoterapeutiky

+ internetové zdroje

